

15 Σεπτεμβρίου 2024

Πατήρ Βασίλειος Καλλιακμάνης: Η Θεσσαλονίκη και ο Άγιος Συμεών

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Γράφει ο π. Βασίλειος Ι. Καλλιακμάνης

Η Θεσσαλονίκη δεν συνδέθηκε μόνο με μεγάλα ιστορικά γεγονότα, εθνικές δόξες ή και περιπέτειες, αλλά διακρίθηκε στο διάβα των αιώνων για την ανάπτυξη του

πολιτισμού, των γραμμάτων και της παιδείας. την πόλη αυτή αναδείχθηκαν μεγάλες προσωπικότητες και σπουδαίοι άγιοι που κόσμησαν την Εκκλησία και συνέβαλαν στην πρόοδο και την πνευματική καλλιέργεια των κατοίκων της. Από την εποχή του αγίου Δημητρίου (3ος αι.) ως την εποχή του Ευσταθίου (12ος αι.), του αγίου Γρηγορίου Παλαμά (14ος αι.) και τους νεότερους χρόνους, αριθμούνται πάνω από εκατόν πενήντα γνωστοί άγιοι που συνέδεσαν το όνομά τους με την πόλη.

Πολλοί από αυτούς είναι γνωστοί στο λαό και τιμούνται ιδιαίτερα. Άλλοι όμως παραμένουν στην αφάνεια, παρότι έχουν διακριθεί για την κοινωνική τους προσφορά, το σπουδαίο συγγραφικό τους έργο, το ευαγγελικό ήθος και την ποιμαντική τους ευθύνη. Ένας από αυτούς είναι ο άγιος Συμεών Θεσσαλονίκης (1370-1429), που κατατάχθηκε στο αγιολόγιο το 1981 και η μνήμη του εορτάζεται στις 15 Σεπτεμβρίου.

Ο άγιος Συμεών ποίμανε τη Θεσσαλονίκη σε μια πολύ δύσκολη για την πορεία της πόλης εποχή, κατά την οποία οι δυσμενείς ιστορικές συνθήκες, οι εσωτερικοί διχασμοί και η κοινωνική εξαθλίωση προπαρασκεύαζαν την οριστική άλυσή της από τους Τούρκους, που έγινε έξι μήνες μετά το θάνατό του. Σύμφωνα με τον Νέο Συναξαριστή, παρά την ασθενική του κράση αφιέρωσε όλες τις δυνάμεις του στην αναδιοργάνωση της επαρχίας του. Οργάνωσε τον επισιτισμό και φρόντισε τα ορφανά, τις χήρες και τους πτωχούς που άφηνε ο λιμός εξαιτίας του συνεχούς αποκλεισμού της πόλης.

> Κύριος στόχος του Συμεών ήταν να επιτύχει την ενότητα του λαού, που είχε χωριστεί σε δύο κυρίως μερίδες. Η μία ήθελε να παραδοθεί αμαχητί η Θεσσαλονίκη στους Τούρκους, ενώ η άλλη μερίδα επιθυμούσε να παραδοθεί στους Βενετούς, που ήταν τότε αξιόλογη ναυτική δύναμη. Υπήρχαν όμως και κοινωνικές διαιρέσεις, αδικοπραγίες, τοκογλυφίες, βαριά φορολογία, καταδυνάστευση των φτωχότερων λαϊκών στρωμάτων, κλοπές και μίσος μεταξύ των πολιτών, αλλά και περιφρόνηση του δικαίου.

Κι όλα αυτά τα αναφέρει προσευχητικά στον Θεό, ζητώντας τη θεία βοήθεια. Σε μία από τις ευχές που συνέταξε διεκτραγωδεί την κοινωνική κατάσταση της Θεσσαλονίκης, στην οποία ο αναγνώστης μπορεί να βρει αντιστοιχίες και αναλογίες με τη σημερινή εποχή. Γράφει ο άγιος Συμεών: Πλήθυναν τα δικαστήρια, επινοούνται δολοπλοκίες, και οι άρχοντες επιτίθενται με δεινότητα στους αρχομένους, παραβλέπεται η δικαιοσύνη και «τρώει ο ένας τον άλλον». Οι άνθρωποι φέρονται σαν να μην είναι θνητοί.

Είναι χαρακτηριστικό το κείμενο: «Και πληθύνονται δικαστήρια και εφευρίσκονται

δόλοι και τας αλλήλων σάρκας εσθίουσιν οι πολλοί... προς κέρδη τε και πάθη οικεία βλέποντες το δίκαιον παρορώσι... οι άρχοντες τοις αρχομένοις δεινώς επιτίθενται, οι μεγάλοι δοκούντες των ταπεινών κατεπαίρονται... φιλαργυρία κατακρατεί των πλειόνων και διά ταύτην πόροι αδικίας απάσης ανάμεστοι, τόκων τε παράνομα κέρδη και συλλογαί χρημάτων αισχραί. Πλούσιοι και πένητες άμα, μισούντες αλλήλους, εξαπατώντες εσμέν και τα αλλήλων αρπάζοντες, μνησικακούντες, μαχόμενοι, συκοφαντίας πλέκοντες αλλήλοις και ύβρεις... ουδέ διανοείται τις εξ ημών, ως, θνητός ων, αύριον απελεύσεται... Και διά ταύτα συντριβόμεθα... και διωκόμεθα, φευ, και καταδουλούμεθα έθνεσιν ασεβέσι».

Βιώνει την οικτρή κοινωνική κατάσταση ως προσωπικό του δράμα. Κι αυτό φαίνεται από τη χρησιμοποίηση του πρώτου πληθυντικού προσώπου. Δεν τοποθετεί τον παραγμένο λαό απέναντι. Εσωτερικεύει τις ανομίες του και τις μετατρέπει σε προσευχή. Και δεν μένει απλώς στην έκφραση της οδύνης και στην έμπονη προσευχή. Οδυνάται, προσεύχεται αλλά και δραστηριοποιείται για την ανακούφιση των χειμαζομένων. Και μπορεί να δέχεται τους ονειδισμούς των διαφόρων παρατάξεων, αλλά στέκεται εδραίος στην ορθόδοξη πίστη, μη ενδίδοντας στις πιέσεις των Βενετών να εγκατασταθεί λατινική ιεραρχία στην πόλη. Παράλληλα αναλώνεται για την ειρήνευση του λαού, την καταλλαγή των αντιμαχομένων, την αποκατάσταση των αδικιών. Εισπράττοντας την κοινωνική οργή, γίνεται ο καταλύτης που «αίρει τις αμαρτίες του κόσμου», όπως ακριβώς ο Χριστός στο σταυρό. Αυτός είναι εξάλλου ο ρόλος του πραγματικού επισκόπου σε κάθε εποχή, να σταυρώνεται παντοιοτρόπως για το λαό του.